

Natuurtoets RAI Amsterdam

9 april 2010

Natuurtoets RAI Amsterdam

Toetsing ontwikkeling hotel aan natuurbeschermingswetgeving

Verantwoording

Titel	Natuurtoets RAI Amsterdam
Opdrachtgever	Amsterdam RAI B.V.
Projectleider	ing. J.C. (Johan) van Alphen
Auteur(s)	drs. ing. A.J.A. (Adrie) van Hooff
Projectnummer	4686817
Aantal pagina's	24 (exclusief bijlagen)
Datum	9 april 2010
Handtekening	

Colofon

Tauw bv
Vestiging Amsterdam
Zekeringstraat 43 g
Postbus 20748
1001 NS Amsterdam
Telefoon (020) 606 32 22
Fax (020) 684 89 21

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001.

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding.....	9
1.1 Aanleiding en doel	9
1.2 Natuurbeschermingswetgeving	9
1.3 Methode	10
1.4 Leeswijzer	10
2 Locatie, ontwikkeling en soorten.....	11
2.1 Situatie	11
2.2 Beoogde ontwikkeling	12
2.3 Selectie van verwachte soorten	13
2.3.1 Flora	13
2.3.2 Grondgebonden zoogdieren.....	14
2.3.3 Vleermuizen	14
2.3.4 Vogels	14
2.3.5 Amfibieën	15
2.3.6 Reptielen	15
2.3.7 Vissen.....	15
2.3.8 Dagvlinders en libellen	15
2.3.9 Overige ongewervelden	15
2.4 Samenvatting verwachte tabel 2/3	16
3 Toetsing Flora- en Faunawet.....	17
3.1 Inleiding	17
3.2 Overzicht effecten	17
3.3 Toetsing aanwezige soorten	18
3.3.1 Zoogdieren	18
3.3.2 Vleermuizen	18
3.3.3 Vogels	19
4 Conclusies en aanbevelingen	21
4.1 Conclusies.....	21
4.2 Aanbevelingen.....	21
5 Literatuur.....	23

Bijlage(n)

1. Toelichting Natuurbeschermingswetgeving

1 Inleiding

Dit rapport bevat een ecologische toetsing met betrekking tot de ontwikkeling van een hotel op het RAI complex in de gemeente Amsterdam. Dit inleidende hoofdstuk bevat basisinformatie over de ingreep in relatie tot de natuurbeschermingswetgeving en de wijze waarop hieraan is getoetst.

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van Amsterdam RAI B.V. heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van de natuurbeschermingswetgeving voor de ontwikkeling van een hotel op het RAI complex. Voor de ontwikkeling van het hotel is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk. Bij een bestemmingsplanwijziging dient onderbouwd te worden of het voornemen 'redelijkerwijs uitvoerbaar' is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. Reeds tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk te worden gemaakt of er mogelijk sprake is van effecten waarvoor een ontheffings- of vergunningplicht geldt en of het aannemelijk is dat deze verkregen zal worden.

In deze rapportage is daarom antwoord gegeven op de vragen:

1. Welke natuurbeschermingswetgeving is van toepassing?
2. In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
3. Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
4. Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Natuurbeschermingswetgeving

De huidige natuurbeschermingswetgeving kan worden onderverdeeld in soortbescherming en gebiedsbescherming. Een uitgebreide beschrijving met betrekking tot natuurbeschermingswetgeving is opgenomen in bijlage 1.

Soortbescherming wordt gewaarborgd door de Flora- en Faunawet. Deze wet beschermt inheemse dier- en plantensoorten waarbij onderscheid wordt gemaakt in verschillende beschermingscategorieën. Voor alle activiteiten met een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten is toetsing aan de Flora- en Faunawet noodzakelijk.

Gebiedsbescherming wordt gewaarborgd door de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet beschermt Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten. Voor activiteiten met een mogelijk effect op deze gebieden is toetsing aan de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk. Het plangebied ligt stedelijk en grenst niet aan een Natura 2000-gebied of een Beschermde Natuurmonument. Effecten op deze gebieden zijn daarom uitgesloten. De Natuurbeschermingswet 1998 wordt in deze rapportage buiten beschouwing gelaten.

De planologische bescherming van gebieden aangemerkt als Ecologische Hoofdstructuur (EHS) vindt primair plaats bij ruimtelijke procedures en andere vergunningaanvragen. Het plangebied ligt niet in of in de nabijheid van de EHS. Effecten op de EHS zijn daardoor uitgesloten en de EHS wordt in deze rapportage verder niet behandeld.

Het plangebied ligt niet in de Hoofdgroenstructuur van Amsterdam. Een effect op de Hoofdgroenstructuur is daarom uitgesloten en worden verder niet in deze rapportage behandeld.

Samengevat is voor de beoogde ontwikkeling alleen de Flora- en Faunawet van toepassing.

1.3 Methode

De mogelijke aanwezigheid van beschermde planten- en/of diersoorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en –data
- Ecologische Atlas van Amsterdam (www.flora-fauna.amsterdam.nl)
- Vrij beschikbare gegevens van het Natuurloket
- Een oriënterend veldbezoek op 5 november 2009

Het oriënterende veldbezoek betreft geen volledige inventarisatie, maar is erop gericht te controleren in hoeverre soorten daadwerkelijk binnen het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. Op basis van het oriënterende veldbezoek, habitateisen van soorten en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden en/of aantoonbaar aanwezig zijn op basis van inventarisaties. De beoogde ontwikkeling is vervolgens getoetst op deze selectie van soorten.

Ten aanzien van vigerend beleid, soortspecifieke informatie en andere gegevens is gebruik gemaakt van verschillende bronnen. Een totaaloverzicht van deze bronnen is opgenomen in hoofdstuk 5.

1.4 Leeswijzer

In de inleiding wordt de aanleiding en het doel van dit onderzoek en de natuurbeschermingswet beschreven. Een overzicht van de huidige situatie, de beoogde ontwikkeling en de voorkomende soorten worden beschreven in hoofdstuk 2.

De toetsing aan de Flora- en Faunawet wordt in hoofdstuk 3 uitgevoerd. In hoofdstuk 4 worden de conclusies en aanbevelingen weergegeven. Een overzicht van de referenties staat opgenomen in hoofdstuk 5.

2 Locatie, ontwikkeling en soorten

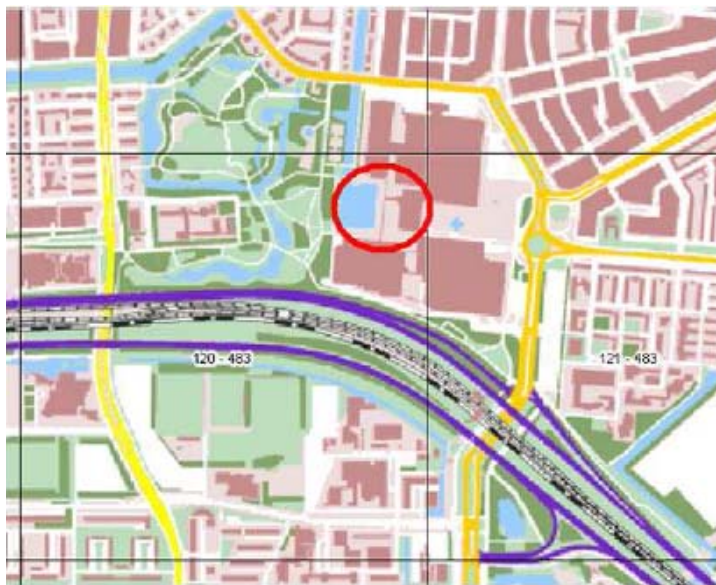
In dit hoofdstuk wordt een beschrijving gegeven van de huidige en toekomstige staat van het plangebied en de verwachte beschermde soorten op basis van verspreidingsgegevens, oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel.

2.1 Situatie

Het plangebied ligt centraal op het Rai complex te Amsterdam en wordt aan drie zijden begrensd door bebouwing. In het westen grenst het plangebied aan het Beatrixpark.

Het plangebied heeft een zeer spaarzaam groen karakter. Binnen het plangebied ligt de Zuidpool, een horecagelegenheid met zowel een binnen als buiten gedeelte. Het open water binnen het plangebied bestaat uit een aanlegplaats met rechte kades. Twee bomenrijen en enkele losstaande bomen en een cipressengroep vormen de enige groenelementen binnen het plangebied.

Om (globale) locaties aan te duiden wordt in de ecologie veel gebruik gemaakt van een raster van kilometerhokken, zogenaamde RD-coördinaten. Verspreidingsgegevens van dier- en plantensoorten worden veelal per kilometerhok gedocumenteerd. Het plangebied ligt in kilometerhok 120-483. In figuur 2.1 staat de globale ligging van het plangebied weergegeven. In figuur 2.2 is een impressie van het plangebied gegeven.

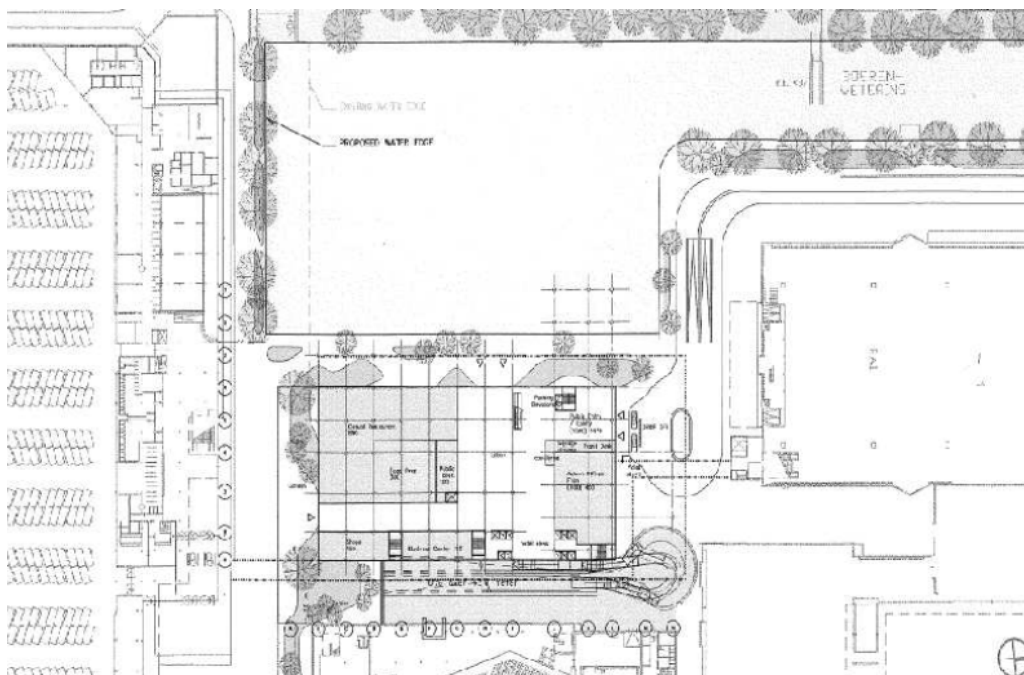
Figuur 2.1 Globale ligging van het plangebied ten opzichte van omgeving en kilometerhokken.

Figuur 2.2 Impressie van het plangebied

2.2 Beoogde ontwikkeling

Binnen het plangebied wordt een hotel gerealiseerd. Hiervoor wordt de bestaande horecagelegenheid gesloopt. Ter plaatse van het toekomstige hotel worden een aantal bomen (voornamelijk Larix) en een strook water gedempt. In het zuidelijke deel van het oppervlaktewater wordt dit gecompenseerd. Hierdoor worden de kades verlegd zoals weergegeven in figuur 2.3.

Figuur 2.3 Impressie van toekomstige situatie

2.3 Selectie van verwachte soorten

In de Flora- en Faunawet wordt onderscheid gemaakt in drie tabellen beschermde soorten: tabel 1-soorten (niet bedreigd), tabel 2-soorten (beschermd) en tabel 3-soorten (strikt beschermd). Voor tabel 1-soorten geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer, onderhoud of gebruik. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd.

In deze paragraaf zijn de aanwezige door de Flora- en Faunawet beschermde soorten geselecteerd. Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt dat het gebied waarbinnen het plangebied ligt met wisselende mate van volledigheid is onderzocht op het voorkomen van de verschillende soortgroepen uit de drie beschermingscategorieën. Op basis van verschillende literatuurbronnen is nader bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Op basis van habitateisen, het oriënterend veldbezoek en deskundigenoordeel is een selectie gemaakt van de soorten die daadwerkelijk in of nabij het plangebied verwacht worden.

2.3.1 Flora

Het Natuurloket geeft aan dat het betreffende kilometerhok (120-483) voor de periode 1991-2007 goed is onderzocht. Binnen het kilometerhok zijn in deze periode géén (strikt) beschermde vaatplanten aangetroffen die zijn opgenomen in tabel 2 en/of 3 van de Flora- en Faunawet. Bij het oriënterende veldbezoek (d.d. 5 november 2009) is een indruk verkregen van de aanwezige standplaatsen en is gekeken naar de aanwezige soorten (vaat)planten. In het gehele plangebied zijn geen beschermde vaatplanten waargenomen.

De kades zijn gecontroleerd op beschermde muurplanten, deze zijn niet aangetroffen. Op basis van het aanwezige biotoop binnen het plangebied worden beschermde soorten niet verwacht.

2.3.2 Grondgebonden zoogdieren

Het Natuurloket geeft aan dat het betreffende kilometerhok (120-483) voor de periode 1997-2007 slecht is onderzocht op de aanwezigheid van zoogdieren. Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld (paragraaf 2.3.3). De aanwezigheid van tabel 2 en 3 beschermde grondgebonden zoogdieren binnen het plangebied is uitgesloten.

De Eekhoorn (tabel 2-soort) komt voor in het nabijgelegen Beatrixpark. Het voorkomen van deze soort binnen het plangebied kan daarom niet op voorhand worden uitgesloten.

2.3.3 Vleermuizen

Het Natuurloket maakt geen onderscheid in grondgebonden zoogdieren en vleermuizen. Het Natuurloket geeft aan dat het betreffende kilometerhok (120-483) voor de periode 1997-2007 slecht is onderzocht. Binnen het kilometerhok zijn drie soorten waargenomen die staan opgenomen in tabel 2 en/of 3 van de Flora- en Faunawet. De soorten die op basis van het biotoop en verspreidingsgegevens [Limpens *et al.*, 1997] kunnen voorkomen zijn Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis en de Laatvlieger. Dit zijn soorten van stedelijk gebieden en komen algemeen in Amsterdam voor. Alle soorten vleermuizen zijn opgenomen in tabel 3 van de Flora- en Faunawet en genieten hierdoor strikte bescherming.

2.3.4 Vogels

Het Natuurloket geeft aan dat het betreffende kilometerhok (120-483) voor de periode 1996-2007 niet is onderzocht op broedvogels. Van het kilometerhok zijn geen gegevens bekend. Het plangebied is door de aanwezigheid van jonge bomen geschikt voor nestlocaties van broedvogels. Tevens zijn de Ekster, Kraai en Blauwe reiger op de locatie waargenomen. In de bomen binnen het plangebied kunnen verschillende soorten vogels uit stedelijk gebied broeden zoals Merel en Vink.

De soortgroep vogels heeft in de Flora- en Faunawet een bijzondere status. Alle broedende vogels, de in gebruik zijnde nesten én de functionele omgeving hiervan zijn beschermd tijdens het broedseizoen (voor de meeste soorten half van maart tot en met half augustus). Ook buiten het broedseizoen zijn in gebruik zijnde nesten beschermd. Daarnaast is de vaste verblijfplaats (én functionele omgeving) van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd, onder andere holtten van roofvogelhorsten. Tijdens het veldbezoek is een nest van een Ekster aangetroffen. De Ekster is een zogenoemde categorie 5-soort. Dit betekent dat het nest niet jaarrond beschermd is behalve als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Nesten van andere vogelsoorten die jaarrond zijn beschermd zijn niet binnen het plangebied aanwezig.

2.3.5 Amfibieën

Het Natuurloket geeft aan dat het betreffende kilometerhok (120-483) voor de periode 1997-2007 slecht is onderzocht op de aanwezigheid van amfibieën. Binnen het plangebied zijn volgens het Natuurloket geen beschermde soorten amfibieën (tabel 2- of 3- soorten) aangetroffen. Tijdens het veldbezoek zijn geen geschikte biotopen voor beschermde amfibieën aangetroffen. Het oppervlaktewater is door de rechte kades ongeschikt als voortplantingsgebied voor amfibieën. Beschermde soorten amfibieën (tabel 2/3) worden op basis van verspreidingsgegevens [Ravon, 2007 en website DRO] en het ontbreken van geschikt biotoop niet binnen het plangebied verwacht.

2.3.6 Reptielen

Het Natuurloket geeft aan dat het betreffende kilometerhok (120-483) niet is onderzocht op reptielen. Binnen het plangebied en de directe omgeving is geen geschikt leefgebied voor reptielen aanwezig. Het voorkomen van beschermde reptielen binnen het plangebied wordt op basis van verspreidingsgegevens [Ravon, 2007 en website DRO] en habitateisen uitgesloten.

2.3.7 Vissen

Het Natuurloket geeft aan dat het betreffende kilometerhok (120-483) niet is onderzocht op vissen. Volgens verspreidingsgegevens [Ravon, 2007 en website DRO] komen binnen het plangebied geen vissoorten voor die zijn opgenomen in tabel 2 of 3 van de Flora- en Faunawet. Het oppervlaktewater binnen het plangebied wordt begrensd door rechte kades en er zijn geen waterplanten aanwezig. Hierdoor is het oppervlaktewater geen geschikt (voortplantings)biotoop voor door de Flora- en Faunawet beschermde vissoorten. Beschermde vissoorten worden niet binnen het plangebied verwacht.

2.3.8 Dagvlinders en libellen

Het Natuurloket geeft aan dat het betreffende kilometerhok (120-483) goed is onderzocht op dagvlinders en libellen. Binnen het plangebied zijn volgens het Natuurloket geen beschermde soorten amfibieën (tabel 2- of 3- soorten) aangetroffen. Op basis van verspreidingsgegevens [Bos et al., 2006, EIS-Nederland et al., 2007, Dijkstra et al., 2002] worden binnen of nabij het plangebied geen beschermde dagvlinders of libellen verwacht. Hoewel voor dagvlinders en libellen nooit volledig uit te sluiten is dat een beschermd exemplaar zich in of nabij het plangebied ophoudt, zal er gezien de omvang en het karakter van de ingreep, en de afwezigheid van geschikt biotoop, geen negatief effect op populaties van beschermde soorten optreden.

2.3.9 Overige ongewervelden

Als ongewervelden zijn in de Flora- en Faunawet naast dagvlinders en libellen ook enkele kevers (Vliegend hert, Brede geelrandwaterroofkever, Gestreepte waterroofkever, Heldenbok, Juchtleerkever), weekdieren (Bataafse stroommossel, Platte schijfhoren) en een kreeftachtige (Rivierkreeft) beschermd door de Flora- en Faunawet. Het plangebied en directe omgeving voorzien voor geen van deze soorten in een geschikt habitat en/of bevat geen geschikte (landschaps)elementen. De aanwezigheid van en effecten op deze soorten wordt dan ook uitgesloten.

2.4 Samenvatting verwachte tabel 2/3

Op basis van de verspreidingsgegevens uit de beschikbare literatuurbronnen en het oriënterende veldbezoek zijn in de onderstaande tabel de soorten weergegeven, waarvan verwacht wordt dat deze in of in de nabije omgeving van het plangebied voor kunnen komen. In de tabel zijn de zwaarder beschermde soorten opgenomen (Flora- en Faunawet tabel 2 en 3). De licht beschermde soorten (tabel 1) waar voor ruimtelijke ontwikkeling een vrijstelling geldt, zijn niet genoemd.

Tabel 2.1 Beschermde soorten (tabel 2/3) die *mogelijk* binnen het plangebied aanwezig kunnen zijn

Soortgroep	Verwachte soorten (tabel 2/3)
Flora	Geen
Zoogdieren	Eekhoorn
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, Ruige dwergvleermuis, Laatvlieger
Broedvogels	Verschillende soorten
Vaste verblijfplaatsen vogels	Ekster
Reptielen	Geen
Amfibieën	Geen
Vissen	Geen
Dagvlinders	Geen
Libellen	Geen
Overige ongewervelden	Geen

3 Toetsing Flora- en Faunawet

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vragen: In welke mate worden door de Flora- en Faunawet beschermde soorten planten of dieren door de beoogde activiteiten beïnvloed en is hiervoor een ontheffing van deze wet noodzakelijk?

3.1 Inleiding

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en Faunawet. De wet maakt onderscheid in drie categorieën beschermde soorten:

- Tabel 1-soorten: De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud
- Tabel 2-soorten: Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of beheer en onderhoud mits wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- Tabel 3-soorten: Strikt beschermde soorten waaronder de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten

In de Flora- en Faunawet is tevens een zorgplicht opgenomen. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend.

Een nadere beschrijving van de Flora- en Faunawet is opgenomen in bijlage 1.

3.2 Overzicht effecten

De beoogde (ruimtelijke) ingreep heeft een mogelijk effect op beschermde dier- en plantensoorten. Hierbij is onderscheid te maken tussen tijdelijke en permanente invloeden die effecten kunnen veroorzaken. Dit zijn:

Tijdelijke invloeden:

- Geluid bij grondwerken
- Licht tijdens de bouwfase
- Verhoogde aanwezigheid en beweging van mensen

Permanente invloeden:

- Kap van bomen
- Dempnen van oppervlaktewater en realiseren nieuw oppervlaktewater

3.3 Toetsing aanwezige soorten

In het vorige hoofdstuk is beschreven in hoeverre dier- en plantensoorten daadwerkelijk binnen het plangebied kunnen voorkomen en/of in hoeverre het voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. In deze paragraaf is getoetst of het beoogde voornemen een effect kan hebben op de verwachte aanwezige beschermde soort(en).

De Flora- en Faunawet gaat uit van het voorzorgsbeginsel en stelt dat effecten *met zekerheid* moeten kunnen worden uitgesloten. Wanneer effecten mogelijk zijn, en wanneer op basis van het oriënterend veldbezoek of actuele verspreidingsgegevens niet met zekerheid vast te stellen is of een soort aanwezig is, kan daarom nader onderzoek noodzakelijk zijn.

3.3.1 Zoogdieren

In het nabijgelegen Beatrixpark komt de Eekhoorn voor (tabel 2-soort). Geschikte leefgebieden van de Eekhoorn zijn bossen of parken met oudere bomen (naaldbomen ouder dan 20 jaar en loofbomen ouder dan 40-80 jaar). Het plangebied bestaat voor het overgrote deel uit verhard terrein met een horecagelegenheid. De soort zal het plangebied daarom alleen incidenteel gebruiken.

In de bomen binnen het plangebied zijn geen Eekhoornnesten aangetroffen. Binnen het plangebied zijn met zekerheid geen vaste verblijfplaatsen van Eekhoorns aanwezig.

3.3.2 Vleermuizen

Vaste verblijfplaatsen

Binnen het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor vleermuizen aanwezig. Vleermuizen gebruiken gebouwen en (oude) bomen met holten, loshangend schors e.d. als verblijfplaats. De horecagelegenheid biedt geen geschikte verblijfplaats voor vleermuizen. In het gebouw zijn geen spleten in muren of daklijsten aangetroffen waarin vleermuizen kunnen wegkruipen. Het is daardoor uitgesloten het gebouw door vleermuizen als verblijfplaats wordt gebruikt.

Foerageergebieden en vliegroutes

Vleermuizen gebruiken lijnvormige elementen zoals bomenrijen als foerageerroute en/of vliegroute. In het plangebied zijn twee bomenrijen aanwezig die mogelijk door de ontwikkeling worden verwijderd. De bomenrij parallel aan de horecagelegenheid is minder geschikt als foerageergebied en vliegroute. De horecagelegenheid zorgt hier ook 's nachts, als de vleermuizen actief zijn, voor verstoring door licht en geluid. Bovendien is deze bomenrij ingesloten tussen bebouwing, en vormt daardoor geen verbinding tussen geschikte leefgebieden van vleermuizen. Deze bomenrij maakt daarom geen wezenlijk deel uit van het leefgebied van vleermuizen.

Indien de bomen bij daglicht (als de vleermuizen niet actief zijn) of in de winterperiode (half oktober – half maart) worden verwijderd treden met zekerheid geen verstorende effecten op.

Het nabijgelegen Beatrixpark is zeer geschikt als leefgebied voor vleermuizen. Eén bomenrij loopt van het plangebied naar het Beatrixpark. Deze bomenrij vormt een goede corridor voor vleermuizen van en naar het Beatrixpark. Ter plaatse van de bomenrij wordt nieuw oppervlaktewater gerealiseerd ter compensatie van het verlies aan oppervlaktewater voor de ontwikkeling van het hotel. Het betreft een dubbele bomenrij (zie figuur 2.2), als één rij wordt behouden, blijft is ook in de toekomstige situatie een bomenrij aanwezig. Hierdoor blijft een corridor voor vleermuizen van en naar het Beatrixpark aanwezig.

Indien de bomen bij daglicht (als de vleermuizen niet actief zijn) of in de winterperiode (half oktober – half maart) worden verwijderd treden met zekerheid geen verstorende effecten op. De gemeente Amsterdam heeft een door LNV goedgekeurde gedragscode. Hierin staat opgenomen dat laanbomen met een functie als vliegroute voor vleermuizen gefaseerd worden gedund in de winterperiode (oktober – februari). In overleg met een deskundige wordt bepaald of herplant noodzakelijk is.

Conclusie

Gelet op de gedragscode van de gemeente Amsterdam worden de laanbomen in de winterperiode gekapt en wordt door een deskundige bepaald of herplant noodzakelijk is. Hierdoor zijn negatieve effecten op vleermuizen met zekerheid uit te sluiten. Hierdoor is op geen enkel moment, zelfs niet tijdelijk, een achteruitgang van de ecologische functionaliteit van het gebied voor vleermuizen. Nader onderzoek of een ontheffing van de Flora- en Faunawet is dan niet noodzakelijk.

3.3.3 Vogels

Alle broedende vogels, de in functie zijnde nesten én de functionele omgeving hiervan zijn beschermd tijdens het broedseizoen (voor de meeste soorten globaal van maart tot en met juli). Het verwijderen van bomen dient gezien te worden als een voor vogels verstorende activiteit en dient daarom buiten het vogelbroedseizoen te worden uitgevoerd. De gedragscode van de gemeente Amsterdam bepaalt dat in de maanden maart tot en met juli geen bomen worden gekapt. De Ekster kan echter al vroeg in het jaar met broeden beginnen. Men dient bij het kappen in de maanden januari tot maart dienen te inspecteren of de Ekster al aan het broeden is. Gelet hierop zijn effecten op broedvogels uitgesloten.

Voor de realisatie van het hotel is de kap van een boom met een Eksternest noodzakelijk. De Ekster is een zogenoemde categorie 5-soort. De nesten van categorie 5-soorten zijn niet jaar rond beschermd tenzij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat vereisen.

Als een categorie 5-soort in de nabije omgeving voldoende gelegenheid heeft om een nieuw nest te bouwen is geen noodzaak tot een jaarronde bescherming van het nest. De Ekster is een algemene vogel in Amsterdam. De bomen in het nabijgelegen Beatrixpark bieden voldoende gelegenheid voor de Ekster om een nieuw nest te bouwen. Er zijn daarom geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden om het nest van de Ekster buiten het broedseizoen te beschermen. Van overige categorie 5-soorten, zoals spechten, zijn geen nesten in het plangebied aangetroffen.

Conclusie

Gelet op de gedragscode van de gemeente Amsterdam worden bomen tijdens het broedseizoen niet gekapt. Hierdoor zijn negatieve effecten op vogels uitgesloten. Nader onderzoek of een ontheffing van de Flora- en Faunawet is niet noodzakelijk.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

- *Vleermuizen*

Aangezien de bomen in de winterperiode worden gekapt en door een deskundige wordt bepaald of herplant nodig is (gedragscode Amsterdam), zijn negatieve effecten op vleermuizen met zekerheid uit te sluiten. Hierdoor is op geen enkel moment, zelfs niet tijdelijk, een achteruitgang van de ecologische functionaliteit van het gebied voor vleermuizen

- *Vogels*

Er zijn geen zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden om het nest van de Ekster buiten het broedseizoen te beschermen. De Ekster kan al vroeg in het jaar met broeden beginnen. Daarom dient in de maanden januari-maart, voor het kappen, gecontroleerd te worden of de Ekster al aan het broeden is. Aangezien de bomen buiten het broedseizoen worden verwijderd (gedragscode Amsterdam), zijn negatieve effecten op overige vogelsoorten uitgesloten

- Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en van de sloop van gebouwen en verwijderen van bomen en struiken, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in ongebruik raken van grond en/of bebouwing is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren geldig

4.2 Aanbevelingen

- Het is aan te bevelen om het terrein zolang mogelijk in gebruik te houden, voorafgaand aan de ontwikkeling. Op die manier wordt voorkomen dat (beschermde) dieren zich vestigen in het tijdelijk in onbruik geraakt plangebied. Met name de Rugstreeppad en broedvogels van het open veld en van ruigtes kunnen zich snel vestigen op braakliggende terreinen. Op het moment dat een Rugstreeppad of een broedende vogel (ongeacht de soort) binnen het plangebied aanwezig is, is het verboden deze te verwijderen, aan te tasten, te verontrusten, et cetera

5 Literatuur

[Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay., I. Wynhoff en De Vlinderstichting, 2006]
De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna deel 7, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij en European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

[Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992]
Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002]
De Nederlandse Libellen (Odonata), Nederlandse fauna 4. Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

[EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007]
Waarnemingenverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. Uitgegeven door EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

[Herder J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers R, 2009]
Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2008. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2009-03

[Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997]
Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Onderzoek naar verspreiding en ecologie. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging, Utrecht.

[LNV, Dienst Regelingen, 2009]
Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Inclusief Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen, en Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten. Kenmerk ffw2009.corr.046. 25 augustus 2009.

[Ministerie van LNV, VROM en de provincies, 2007]
Spelregels EHS, Spelregels voor ruimtelijke ontwikkelingen in de EHS. Een gezamenlijke uitwerking van rijk en provincies. Ministeries van LNV en VROM en de provincies.

Websites:

www.dro.amsterdam.nl

www.flora-fauna.amsterdam.nl

www.minInv.nl

www.natuurloket.nl

Bijlage

1

Toelichting Natuurbeschermingswetgeving

Flora- en Faunawet

De Flora- en Faunawet beschermt een groot aantal in Nederland voorkomende wilde dier- en plantensoorten. De beschermde diersoorten (vogels, vissen, zoogdieren, amfibieën, reptielen, insecten, et cetera) en ongeveer 100 plantensoorten zijn te vinden in tabellen, die deel uitmaken van de Flora- en Faunawet. Niet elke soort is even zwaar beschermd, er wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën:

Tabel 1: Algemene en niet bedreigde soorten

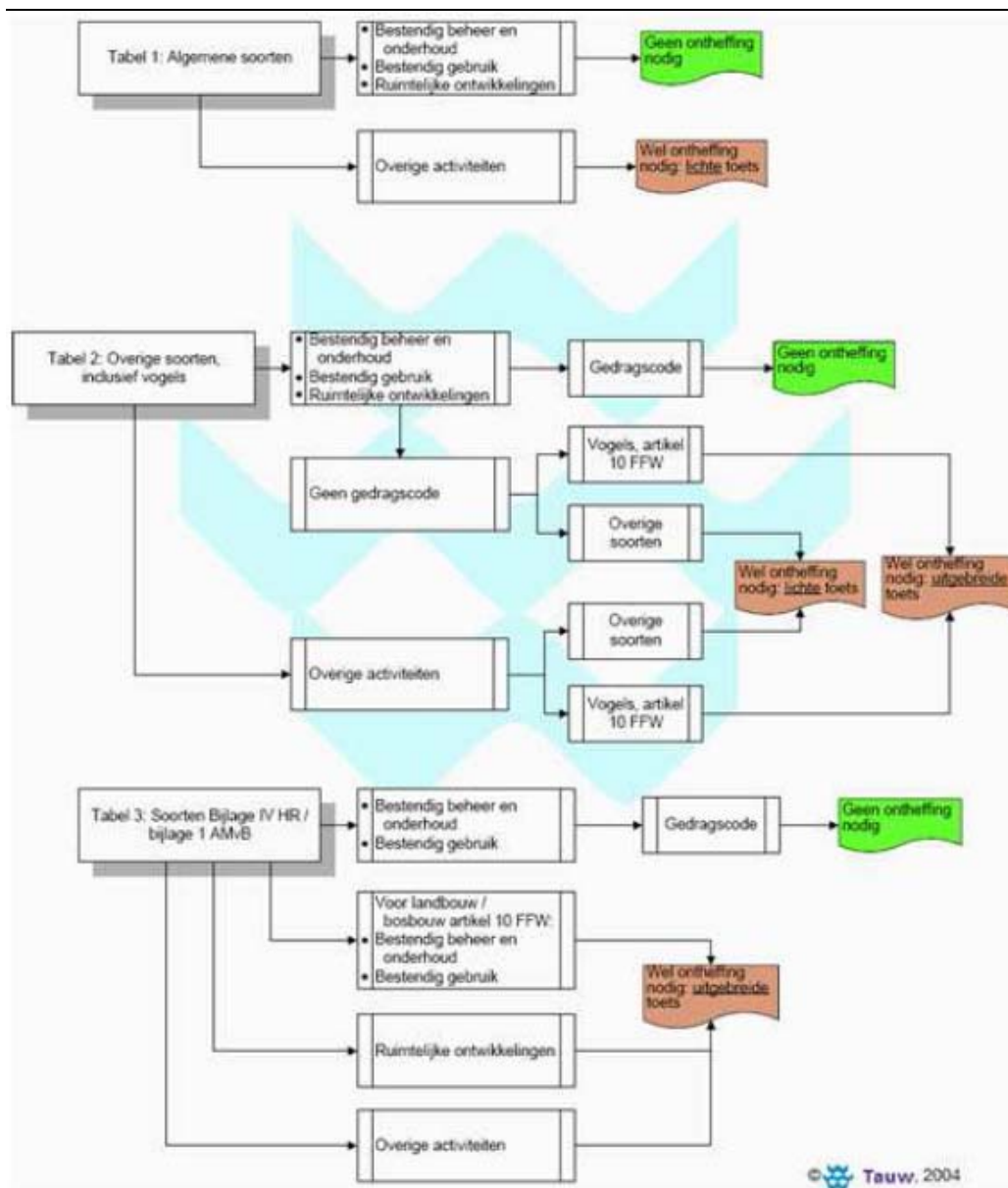
Tabel 2: Schaarre soorten

Tabel 3: Meest zeldzame en bedreigde soorten

Naast de genoemde groepen zijn gedurende het broedseizoen alle broedvogels, broedplaatsen én de functionele omgeving van de broedplaatsen beschermd. Tevens zijn vaste verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (zie *Vogels*).

Op grond van de Flora- en Faunawet is het verboden: 'nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren' (artikel 11 Flora- en Faunawet). Ook is het verboden: 'dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten' (art. 10 Flora- en Faunawet). Tenslotte is het verboden: 'planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen' (art. 8 Flora- en Faunawet). Als er sprake is van overtreding van één van deze artikelen dan is het uitvoeren van een dergelijke activiteit alleen toegestaan met een ontheffing van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De noodzaak tot een ontheffing is gekoppeld aan de uitvoeringsfase. Ruimtelijke vergunnings- en/of planprocedures kunnen doorgang vinden en hoeven geen vertraging op te lopen, mits de uitvoerbaarheid van het plan of ontwikkeling reëel is. De inschatting of een ontheffing in het kader van de Flora- en Faunawet verkregen zal worden, maakt hier deel van uit.

In het kader van de Flora- en Faunawet is begin 2005 een Algemene Maatregel van Bestuur in werking getreden. De stelling dat voor alle beschermde soorten ontheffing moet worden verkregen voordat mag worden gestart met de werkzaamheden, is binnen deze AMvB ten dele losgelaten. Een aantal algemene soorten, de tabel 1-soorten, mag vanaf 2005 bij bepaalde activiteiten worden verstoord zonder dat daar vooraf een ontheffing voor is verkregen. Het gaat daarbij om de categorieën werkzaamheden 'Beheer en onderhoud' (bijvoorbeeld waterschapsbeheer, natuurbeheer, landbouw); 'Bestendig gebruik' (bijvoorbeeld recreatie of landbouw) en 'Ruimtelijke ontwikkeling' (bijvoorbeeld waterbouw, wegenaanleg). Activiteiten, die binnen deze categorieën vallen, kunnen onder voorwaarden zonder ontheffing worden uitgevoerd, óók als dit schadelijke effecten heeft voor bepaalde beschermde soorten. De zorgplicht blijft voor deze soorten echter gewoon gelden. Onderstaand is een stroomschema opgenomen met de bepalingen of een ontheffing van de Flora- en Faunawet nodig is.

Stroomschema ruimtelijke ontwikkelingen en Flora- en Faunawet

Zoals weergegeven in het stroomschema, geldt de vrijstelling alleen bij bepaalde activiteiten en alleen voor soorten vermeld in tabel 1. Voor de tabel 2 en 3 soorten is bij bepaalde activiteiten (zie schema) geen ontheffing wanneer deze activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de Minister van LNV goedgekeurde en door de initiatiefnemer geaccordeerde gedragscode.

Wanneer beschermde soorten worden aangetast die niet tot de algemene beschermde soorten behoren, dan moet een ontheffing worden gevraagd. Zoals weergegeven in het stroomschema gelden hiervoor verschillende criteria afhankelijk van de beschermde status:

Algemeen voorkomende beschermde soorten ('tabel 1-soorten')

Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen en bestendig beheer en onderhoud of bestendig gebruik.

Overige beschermde soorten ('tabel 2-soorten')

Voor de overige beschermde soorten kan door het Ministerie van LNV ontheffing worden verleend als geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort (effecten op regionaal populatieniveau). Indien de gunstige staat van instandhouding van de soort wel in het geding komt, dienen mitigerende en/of compenserende maatregelen te worden getroffen.

Voor initiatiefnemers die individueel of gezamenlijk beschikken over een door het Ministerie van LNV geaccordeerde gedragscode die aangeeft op welke wijze rekening wordt gehouden met beschermde soorten geldt voor deze soorten eveneens een vrijstelling.

Extra beschermde soorten ('tabel 3-soorten')

Voor extra beschermde soorten kan alleen ontheffing voor ontwikkelingen worden verleend indien aan de volgende criteria wordt voldaan:

- Er bestaat geen andere bevredigende oplossing; Dat betekent dat er alternatieven (zowel voor de locatie als voorgenomen ruimtelijke ingreep) onderzocht moeten worden voor de in het geding zijnde activiteit.
- Er is sprake van de belangen, vermeld in art. 75, lid 4, sub a of genoemd in art. 2 van Vrijstellingsbesluit. Een essentiële ontheffingsgrond voor een ruimtelijk project of plan komt naar voren in art. 2 van het Vrijstellingsbesluit. Ontheffing kan worden verleend indien er sprake is van 'dwingende reden van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale en economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'.
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van de instandhouding van de soort op populatieniveau. Bij tabel 3-soorten kan het zijn dat schade aan een relatief klein aantal individuen reeds van invloed is op een (deel) populatie.

Indien de gunstige staat van instandhouding van de betrokken soort(en) in het geding komt, dienen maatregelen te worden genomen om de instandhouding te garanderen. Dat kan door mitigerende en zonodig compenserende maatregelen te nemen. Of en welke mitigerende en/of compenserende maatregelen nodig zijn, kan de minister van LNV in de voorschriften bij de vergunning aangeven, veelal op voorstel van de initiatiefnemer.

Vogels

Vogels nemen in de Flora- en Faunawet een bijzondere positie in. Voor het verstoren van broedende vogels tijdens het broedseizoen wordt in principe geen ontheffing verleend. Voor het aantasten van vogels geldt een zware toets, vergelijkbaar met die van tabel 3-soorten, waardoor de Minister enkel ontheffing verlenen kan voor overtreding van artikel 10 (opzettelijk verontrusten) nádat de uitgebreide toets doorlopen is.

Voor het aantasten van vaste verblijfplaatsen voor diverse vogel soorten is ook een ontheffing nodig. Deze soorten zijn door de beoordelende instantie (DLG) enkele malen aangepast. De meest recente rechtsgeldige versie van de lijst noemt de volgende soorten [DLG werkdokument, 2007]: Bosuil, Steenuil, Kerkuil, Ransuil, Oehoe, Groene specht, Zwarte specht, Grote bonte specht, Boomvalk, Torenvalk, Slechtvalk, Rode wouw, Zwarte wouw, Zeearend, Wespindief, Buizerd, Sperwer, Havik. Daarnaast dient nesten van Zwarte kraai en Roek in sommige gevallen behouden te blijven als basis voor nestgelegenheid van een deel van bovenstaande (roof)vogels.

Zorgplicht

In de Flora- en Faunawet is een zorgplicht opgenomen; artikel 2, lid 1. De tekst daarvan is als volgt: 'Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, evenals voor hun directe leefomgeving. artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.'

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.'

Over de Rode lijst

De Rode lijsten hebben geen wettelijke status. Soorten die op de Rode lijst zijn geplaatst, zijn alléén beschermd als ze ook in de Flora- en Faunawet als beschermde soort zijn opgenomen. Soorten kunnen op de Rode Lijst worden opgenomen wanneer zij zeldzaam zijn of wanneer de trend negatief is. Voor soorten van de Rode Lijst is niet per definitie een ontheffing vereist. Deze lijst heeft een signalerende functie en dient als een instrument ten behoeve van beleidsontwikkeling. Het zeldzamer worden van een bepaalde soort en het daarmee in een andere categorie terechtkomen, kan wel tot gevolg hebben dat een soort door de minister onder het beschermingsregime van de Flora- en Faunawet wordt geschaard. Voorts geldt dat voor beschermde Rode Lijst-soorten de gunstige staat van instandhouding eerder in het geding kan zijn, waardoor eerder compenserende maatregelen kunnen worden geëist. Dit is echter geen vaststaand feit.